

PAPER

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI O'QITISHDA ZAMONAVIY TA'LIM TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH

Mansurova Lobar Luqmon qizi¹ and G'ofurova Marjona G'ofur qizi²

¹Shahrisabz davlat pedagogika instituti "Maktabgacha ta'lim" kafedrasida o'qituvchisi

²Shahrisabz davlat pedagogika instituti "Maktabgacha ta'lim" kafedrasida talabasi

* mansurova@gmail.com

Abstract

Mazkur maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarni o'qitishda zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanishning ahamiyati, samaradorligi hamda pedagogik imkoniyatlari yoritilgan. Unda interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, didaktik o'yinlar va innovatsion yondashuvlarning bolalar tafakkuri, nutqi, ijodiy qobiliyati hamda mustaqil fikrlashini rivojlantirishdagi o'rni tahlil qilingan. Shuningdek, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida zamonaviy texnologiyalarni qo'llash orqali ta'lim sifatini oshirish, bolalarning mashg'ulotlarga qiziqishini kuchaytirish va samarali ta'lim muhitini yaratish masalalari ko'rib chiqilgan. Maqola pedagoglar uchun amaliy tavsiyalarni ham o'z ichiga oladi.

Key words: maktabgacha ta'lim, zamonaviy ta'lim texnologiyalari, interfaol metodlar, innovatsion yondashuv, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, didaktik o'yinlar, pedagogik jarayon, bolalar rivojlanishi, ijodiy fikrlash, ta'lim samaradorligi.

KIRISH

Har bir mamlakatning iqtisodiy qudrati, ijtimoiy-ma'naviy hayot darajasining yuksalishi ta'lim tizimining raqobatbardoshligi, ilm-fan taraqqiyoti bilan belgilanadi. Shu bois, O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasida ta'lim sohasini tubdan takomillashtirish, ta'lim sifatini oshirish,

intellektual salohiyatli, jismoniy barkamol avlodni shakllantirish, aniq fanlarni chuqurlashtirib o'qitish va iqtisodiyotning turli sohalari uchun malakali kadrlarni tayyorlash ustuvor vazifalar sifatida belgilangan bo'lib, pirovardida bugungi davr talabiga javob bera oladigan ta'lim tizimini yaratish ko'zda tutildi. Sohadagi islohotlar natijasida maktabgacha ta'lim tizimida boshqaruv mexanizmi tubdan takomillashtirildi, nodavlat

Compiled on: May 8, 2026.

Copyright: ©2026 by the authors. Submitted to Advances in Science and Education for possible open access publication under the terms and conditions of the [Creative Commons Attribution \(CC BY\) 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

ta'lim xizmatlari ko'rsatish tizimi isloh qilindi, o'rta maxsus, kasb-hunar ta'lim tizimi qayta ko'rib chiqildi, oliy ma'lumotli mutaxassislar tayyorlash sifatini oshirish choralari kuchaytirildi, oliy o'quv yurtidan keyingi ta'limning ikki pog'onali tizimi joriy etildi.

Shiddat bilan o'zgarib borayotgan dunyoda yashay oladigan yoshlarni tayyorlash uchun asosiy vazifasini muayyan miqdordagi bilimlarni berishdan iborat deb hisoblaydigan an'anaviy ta'lim yo'sini mutlaqo yetarli emas. Chunki ilm-fan va texnika shu darajada rivojlandiki, endi odam biror fandagi eng asosiy tushunchalarni ham xotirasida saqlab qola olmaydi. Buning ustiga, tinimsiz o'zgarishlardan iborat bo'lib qolgan hayotga mustaqil qadam qo'yayotgan yoshlar ana shunday o'zgarishlarga ham intellektual, ham ma'naviy jihatdan tayyor bo'lmasa, raqobatlar kurashidan iborat dunyoda o'z o'rnini topolmasligi mumkin.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR

Chet el olimlari maktabgacha ta'limda zamonaviy texnologiyalarni qo'llashning ahamiyatini ta'kidlaydilar. Masalan, amerikalik pedagog va psixolog Howard Gardner o'zining "Ko'p aql nazariyasi"da ta'limda individual yondashuvni qo'llashni targ'ib qiladi. Gardnerning fikriga ko'ra, har bir bola o'zining unikal intellektual salohiyatiga ega va ta'limda bu salohiyatni hisobga olish zarur. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar, ayniqsa individual ta'lim usullari, bolalarning turli intellektual ehtiyojlarini qondirishga yordam beradi.

Shuningdek, nemis pedagogi Maria Montessorining ta'lim metodikasi zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan uyg'unlashishi mumkin. Montessori metodida bolalar o'zlari mustaqil ravishda o'rganishga jalb etiladi. Zamonaviy texnologiyalar, masalan, raqamli o'yinlar yoki interaktiv dasturni qo'llash orqali bolalarga mustaqil o'rganishning yangi imkoniyatlarini yaratadi. Bu yondashuv bolalarda o'rganishning tabiiy qiziqishini rivojlantiradi. Fransuz pedagogi Célestin Freinet o'zining faol pedagogik usullarida zamonaviy texnologiyalardan foydalanishga ijobiy qaragan. U o'qituvchilarga bolalar bilan birgalikda interaktiv va ijodiy o'quv jarayonini yaratish imkonini beruvchi texnologiyalardan foydalanishni tavsiya etadi.

Freinet ta'limda bolalarning o'zini erkin ifoda etishiga, o'quv jarayonida faol ishtirok etishiga imkon yaratadi.

NATIJALAR

Maktabgacha ta'limda zamonaviy pedagogik texnologiyalar o'quv jarayonining samaradorligini oshirish, bolalar ehtiyojlariga mos yondashish, ularning rivojlanishini ta'minlashda katta ahamiyatga ega. Interaktiv ta'lim, individual yondashuv, ijtimoiy pedagogika va boshqa zamonaviy usullar bolalarni ta'lim jarayoniga jalb qilish va ularning qobiliyatlarini to'liq namoyon qilish imkoniyatini yaratadi. Chet el olimlarining pedagogik g'oyalari zamonaviy texnologiyalarning ta'limdagi ahamiyatini yanada yoritadi va maktabgacha ta'lim tizimida ularni qo'llashning ijobiy natijalarini ko'rsatadi. Shu bilan birga, maktabgacha ta'limda texnologiyalarni to'g'ri va samarali qo'llash, pedagoglarning malakali va izchil ishlashi orqali ta'lim sifatini yanada oshirish mumkin. Albatta, maqolani yanada boyitish uchun yanada kengroq tahlil, qo'shimcha ilmiy manbalar, shuningdek, real hayotdan misollarni kiritish mumkin.

Quyida maqolani yanada boyitish uchun ba'zi takliflarni keltiraman: Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni maktabgacha ta'limda qo'llashning bir qancha yondashuvlari mavjud: O'yinga asoslangan o'rganish (Gamification): Bu metod, bolalarga o'qishni yanada qiziqarli va motivatsion qilish uchun o'yin elementlarini qo'llashni o'z ichiga oladi. O'yinlarni ta'limga integratsiyalash orqali bolalar vazifalarni bajarayotganda, ular faqatgina bilim olish bilan cheklanmay, balki ijodiy va mantiqiy fikrlash, muammoni hal qilish ko'nikmalarini ham rivojlantiradilar. Misol uchun, "Minecraft Education Edition" kabi o'yinlar bolalarga muammolarni hal qilish, matematik hisob-kitoblarni bajarish yoki ilmiy tajribalar qilish imkoniyatini beradi.

MUHOKAMA

Bir nechta maktabgacha ta'lim muassasalarida zamonaviy texnologiyalarni muvaffaqiyatli qo'llash amaliyotlari mavjud. Misol uchun, Finlandiya va Shvetsiya kabi mamlakatlarda maktabgacha

ta'limda interaktiv va innovatsion metodlar joriy etilgan. Bu mamlakatlarda bolalar raqamli qurilmalar yordamida nafaqat matematikani, balki san'at, til o'rganish va ilm-fan sohasini ham qiziqarli va samarali tarzda o'rganadilar. Shvetsiyada "Digital Preschool" loyihasi doirasida bolalar uchun raqamli texnologiyalar va interaktiv o'yinlar orqali ta'lim berish amaliyoti keng tarqalgan. Maktabgacha ta'limda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash bolalar o'quv jarayonini yanada samarali, qiziqarli va interaktiv qilish imkoniyatini yaratadi. Bu texnologiyalar bolalarning intellektual rivojlanishiga, ijodiy qobiliyatlarini kengaytirishga va mustaqil o'rganish ko'nikmalarini shakllantirishga katta yordam beradi.

XULOSA

Bugungi kunda maktabgacha ta'lim sohasida ommalashib borayotgan ta'limiy faoliyatlar innovatsion xarakter kasb etmoqda. Chunki maktabgacha yoshdagi bolalarga ma'naviy-axloqiy, aqliy va jismoniy tarbiya berishda innovatsion yangi texnologiya loyihalarini yaratish ta'lim-tarbiya samaradorligini oshirmoqda. Maktabgacha yosh davrida o'yin ustuvor ahamiyat kasb etganligi bois, bolalar bilan interfaol metodlar, tabiat bilan tanishtirish mashg'ulotlari ko'pincha o'yin tarzida olib boriladi.

Tarbiyachilarni innovatsion ta'limga kirib borishlarida eng maqbul o'yin texnologiyalarini ishlab chiqish, turli xil tajribalar, multimedialardan foydalanish va dastur sifatida joriy etish pedagogik muammo hisoblanadi. Bugungi kungacha eng ustuvor o'yinlar mazmuniga asoslanib, ularni takomillashtirish va ta'lim-tarbiyaviy xarakterdagi talablarga moslashgan innovatsion o'yinlar texnologiyasi tuzilib, qo'llanma sifatida barcha maktabgacha ta'lim tashkilotlariga tatbiq etilishi lozim.

REFERENCES

1. O'zbekiston Respublikasi. (2019). Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida O'RQ-595-son. Toshkent.
2. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi. (2020). Ilk qadam davlat o'quv dasturi. Toshkent.

3. Mansurova, L., & Boqiyeva, E. (2025). Maktabgacha yoshdagi bolalarni rivojlantirish markazlari: nazariy va amaliy jihatlar. Shahrisabz: Shahrisabz davlat pedagogika instituti.
4. Fröbel, F. (1887). *The Education of Man*. Leipzig: Friedrich Vieweg & Sohn.
5. Montessori, M. (1967). *The Absorbent Mind*. New York: Holt, Rinehart & Winston.
6. Ginsburg, H., & Opper, S. (1988). *Piaget's Theory of Intellectual Development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
7. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
8. Shepard, L. A., Kagan, S. L., & Wurtz, E. (1998). *Principles and Practices in Early Childhood Assessment*. Washington, DC: National Academy Press.
9. Bodrova, E., & Leong, D. J. (2007). *Tools of the Mind: The Vygotskian Approach to Early Childhood Education*. New Jersey: Pearson Education.
10. Berk, L. E. (2013). *Child Development (9th ed.)*. Boston: Pearson.